

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracije in ekspedicija na velikem trgu h. števil 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti sprejeman velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Narodni centralni volilni odbor v Ljubljani

priporoča za dopolnilne mestne volitve sledeče kandidate:

Za III. razred, v ponedeljek 16. aprila so:

Gospod **Josip Drč**, dr. zdavilstva.

„ **Anton Klein**, tiskar in predsednik obrtniškega društva.

Za II. razred, v torek 17. aprila:

Gospod **dr. Henrik Dolenc**, c. kr. sodnijski pristav.

„ **Miroslav Križnar**, c. kr. profesor.

„ **Alfred Ledenig**, trgovec.

„ **dr. Franc Papež**, odvetnik.

Gospod **Franc Šuklje**, c. kr. profesor.

„ **Josip Tomek**, grajščak itd.

„ **Franc Žužek**, c. kr. inženir.

Za I. razred, v četrtek 19. aprila:

Gospod **Franc Kolman**, trgovec.

„ **Ivan Murnik**, tajnik obrtn. in kupčijske zbornice.

Gospod **Miha Pakič**, trgovec.

„ **Franc Ravnihar**, deželni blagajnik.

Naj si dan vsaki narodnjak in volilec rudeče podčrta, da ga ne pozabi; dela in potovanja pa za kako uro opusti. Tako bode lahko eno storjeno in drugo ne opuščeno — saj je le enkrat v letu!

Govor grofa Riharda Belcredija pri splošni debati o šolski noveli v gosposki zbornici (Konec.)

Tedaj je odločno za to, da se učna snov omeji, in da se pred vsem gleda na to, da se otroci priučijo začetnih vednosti. V komisiji sem stvar sprožil in stavljal nasvet, naj se izreče v § 3, da ima šola v prvi vrsti skrbeti za to, da se otroci nauče veronauka, branja, pisanja in številjenja, in povrh tega naj se še nauče kaj koristnega iz prirodoslovja in domovinoznanstva. A slavna vlada je ugovarjala, da bi se v tem videlo zmanjšanje učnega smotra, da je tedaj bolj prav, ako se v tem nič ne spremeni. Nisem mogel vladi očitati, da bi ne imela prav.

Kakoršne so dan danes razmere, ne more človek nasvetovati kaj še tako priprostega, kaj tako lahko umevnega, da bi viharja ne vzbudil (pravo! na desni), povsod vidijo napad na ljudsko vzobraženje. (Prav dobro! na desni). Opustil sem tedaj stvar v komisiji. V Cirihu, v tem malem Švicarskem kantonu, ki ima sila liberalno upravo in postavo, tam stoji v šolski postavi to, kar sem jaz želel, tam še celo stoji: Poglavitno gre v tem poučevati (namreč v branji, številjenji in pisanji), drugi nauki so le postranski: izraza „poglavitno“ bi se jaz ne bil upal sprejeti, rekel sem samo: v prvi vrsti. Hotel sem poudariti potrebne vednosti, da bi bil povedal, da tukaj v ljudski šoli ne gre za učenost in tudi ne more biti govorjenja o učenosti; pa tudi nad tem so se spodtikali in to razumem, ko je svet tako občutljiv za vsako sapico, ki pripihlja od gotove strani, da za to stvar puste, kakor je. Potrudil sem se, da spoznam postavodajavo inozemstva v tem oziru, in prepričal sem se, da sta si v vednem boji prizadevanje vpeljati v ljudsko šolo učenost in za-

vest, da to ni mogoče. Tedaj nahajamo nedoločen izraz: „Najbolj zanimivo“ kakor pri nas; ali se pravi: „Splošno“ ali „najbolj jednostavno“ ali „začetne vednosti.“ Zadnji izraz je jedini, ki se določno glasi; ako ga pa bolj na drobno pogledamo, vidimo, da ni za rabo. Kaj če početi otrok s pričetnim naukom, ako ga dalje ne sliši. Začetni nauk je najmanj razumljiv, razlaga se še le potem, kedar se vednostni nauk na dalje razvija. Ne ostaja tedaj nič drugega, nego da učenik to razlaga. Jaz tega ne morem drugače razumeti da se otroku o vsaki stvari nekaj pripoveduje, potem pa se tudi lahko reče: o celi stvari pa nič.

Gotovo je veliko vredno, ako se mladosti pri pouku vepi kal zadovoljnosti, da je zadovoljna s svojim poklicem, zadovoljno s stanom, v katerem ima biti. Učenost se jim ne more vtepti v glavo, pa z nekakim pomanjkljivim in nerazumljivim znanjem se lahko vzgoji neka namišljena učenost, tako da mlad človek, kedar mora prijeti za plug ali za šilo, le z nejevoljo to stori, ker misli, da je poklican za kaj višega in boljšega. Želel bi tedaj trenotja, ko zopet potegne sveža sapa po šoli, to pa mi napoveduje misel, ki se sedaj živo pretresuje po Nemškem: vpeljati v ljudsko šolo ročna dela. — Zanimivo je, da ta misel že tristoletja sili na površje, v boji opeša, a vendar z življenja ne zgine.

Odkar je Komenij v začetku sedemnajstega stoletja to sprožil, noter do današnjega dne, ko se za to poganjata Schwab in Eckhardt na Dunaji, Georgens, Barth in Schenkendorf na Nemškem, poskušajo izpeljati to misel, in prišli smo že do tega, da se učeniki, ki so poprej poudarjali in zagovarjali formalno vzobraževanje in bili največji nasprotniki ročnim delom, ne sicer pri nas, a v Berlinu, se izrekajo pri učiteljskih

zborih za to, da hočejo ročna dela vpeljati v ljudsko šolo. — Tukaj gre za delo, katero mladino vabi in mika in je zdravo telesu. Gre za to, da se zbudi in vtrdi veselje za delo, in to bi bilo zelo koristno za gospodarstvo, mravnost in socialnost.

Vendar, gospoda moja, gorečnost me je predaleč speljala in preveč sem se zanašal na Vašo prizanesljivost; voščilo za zboljšanje odkladam, ker mislim, da še ni čas prišel, da bi se zvršilo, priporočam Vam tedaj predlog komisije, da ga sprejmete.

Politični pregled.

V Ljubljani 13. aprila.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja 12. aprila. V današnji seji gosposke zbornice je bil sprejet budget in finančna postava za l. 1883 skoraj brez debate. Poprej je odgovarjal minister za uk in bogočastje na interpelacijo, katero je bil stavljal grof Leon Thun, kar se tiče ravnanja z doneski verskega zaklada.

Na Dunaji 12. aprila. Iz Požuna se naznanja: Sponga je vjet, in leži bolan v bolnišnici.

Iz Buda-Pešte. Debata o zrelostnih izpiti (§§ 22—24) postave za srednje šole je bila posebno živahna. Dvakrat je vmes segel tudi ministerski predsednik Tisza, ki je bil pripravljen, tudi pri tej stvari nekaj popustiti veroizpovedanjem. Posl. Silinsky je nasvetoval: K zrelostnim izpraševanjem naj vlada ne pošilja komisarjev, marveč le zastopovalcev, od vladnega zastopovalca nima zaviseti veljava zrelostnih izpitov, o njegovem ugovarjanju razsoja cerkvena viša oblast. Ob sklepu debate je še enkrat govoril Tisza in potem se sprejmejo §§ 22—24. Za popravek glasuje tudi vlada.

Pravosodni odsek državne zbornice

je sprejel načrt zaradi sklepanja zakonov med judi in kristjani s 6 glasovi zoper 5 za podlago posebne debate. Več govornikov je bilo zoper načrt in je zahtevalo pravi državniški (civilni) zakon.

Ogerska vlada ni ukazala patriarhu Angjeliču naj posveti srbskega metropolita, marveč mu je to dovolila na njegovo prošnjo.

Profesor Zaharjevič je bil v ožji volitvi s 157 glasovi večine izvoljen zoper vrednika Romanoviča. Profesor Zaharjevič je veljal za vladnega kandidata, priporočal ga je baje Smolka.

V Porečju v Istri je bil izvoljen v velikem posestvu za odstopivšega barona Lazarinija dr. Peter Millevoi, zdravnik v Alboni. Od 107 volilcev jih je prišlo 67; protikandidat mu je bil župan iz Kopra, odvetnik dr. Anton Gambini.

Iz Prage. V tožbi zoper socialiste je bil obsojen čevljar Thiel zaradi tajnih zvez na pet tednov, tovariš na mesec dni in še drug na 14 dni zapora; 4 zatoženci so bili oproščeni.

Z Dalmacije. Nove volitve za deželni zbor bodo 27. maja za selske občine, 29. maja za mesto in kupčijske zbornice, in 31. maja bodo volili velikoposestniki; nove volitve so tudi potrebne za Galicijo in Tirolsko in bodo baje tudi meseca maja.

Koroški deželni odbor je poslal tudi peticijo zoper šolsko novelo, podpira pa svojo prošnjo med drugim tudi s tem, da bode sedaj po nekaterih šolah, katere našteva po imenu, šolski vodja oziroma učitelj, mogel biti katolik, vendar bi bilo prav, da bi po takih šolah bil učitelj protestant, da bi mogel poučevati v verouku protestante, kajti med katoliško večino je tudi nekaj otrok protestantovskih starišev. — Zaradi pešice protestantov naj bi imeli katoliki protestantskega učitelja, to se vendar pravi stvar na glavo postaviti, kaj bi rekli v protestantovskih deželah, ako bi katoliki tam, kjer so v manjšini, zahtevali katoliškega učitelja v šoli,

kjer je večina protestantov. — Katoliki vendar malo čislajo svojo vero.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 12. aprila. (Državni zbor) imel je včeraj zopet jako živahno sejo; deželno-brambovski minister mu je izročil postavo, da sme porabiti še ostali znesek za zidanje vojaških vtrjenih kasarn v Krivošiji dovoljenih denarjev. Pogodba z deželo Koroško zaradi državne podpore zemljišno-odveznemu zakladu pa se je izročila budgetnemu odseku. Potem se je pričela posebna obravnava o poprečni češko-moravski železnici. Ko se je dotična postava sklepala v odseku, sprejeli so v 8. članku določbo, da se delo ne sme izročiti enemu samemu podvzetniku, ampak se mora deliti v več delov. Levičarji so hoteli s tem nekako nezaupnico dati vladi zaradi poprečne železnice galiske, in ker je ravno tedaj zaradi Kaminske zadeve najhuje vrelo med poslanci, pritrdili so bili tudi desniški odborniki temu sklepu, in ustavljal se mu je samo poročevalec Hladik. Ko se je pa reč natančneje pretresala, sprevidili so, da bi se s tem seglo v pravice izvrševalne vladne oblasti, in kupčijski minister je rekel, da vlada svojih pravic nikakor neče odstopiti državnemu zboru, in da te postave ne bode priporočala v potrjenje, ako se sprejme omenjena določba 8. člana. Včeraj se je toraj stavil nasvet, da se ima ta določba izpustiti. Levičarji so se hudo upirali in Weitlof, Herbst pa Schaup so strastno napadali vlado, zlasti kupčijskega ministra, kateremu je pri vsi krotkosti vendar le vskipela kri, da je odločno oporekal Weitlofovemu natolcevanju. Na desnici sta Rieger in Madejski pojasnovala dotični nasvet, in zlasti poslednji je dokazoval, da bi bilo za državo škodljivo, ako bi se v postavi določilo, da se delo ne sme dati skupnemu podvzetniku, ker bi manjši podvzetniki vsled tega zahtevali višje cene, ki bi jih vlada morala sprejeti. Glasovalo se je o tej stvari

ustmeno in desnica je zmagala s 156 glasovi proti 145. Manjkalo je pa še 27 poslancev na desnici, med njimi vsi Dalmatinci, ki dojdejo danes. Konec seje je bil ob polu petih, vendar sta pa davkarski in obrtniški odsek zvečer ob sedmih zborovala.

Danes ni javne seje, ker imajo ministri opraviti v gospodski zbornici, ki obravnava državni proračun. Jutri se bode nadaljevala v zbornici poslancev poprečna železnica in skoraj gotovo tudi dovršila, ker bode več govoričenja menda le še pri 9. členu, in v soboto še le pride na vrsto šolska postava, na katero se obrača vsa pozornost obeh strank. Tudi mladočeško nasprotovanje proti nji se manjša in Tilšerjevi volilci, ravno tako Tonnerjevi izrekajo željo, naj se njih poslanci pri glasovanju ozirajo na skupnost desnice.

Z Dunaja, 12. aprila. (Loterija je goljuflja). Včeraj so tukaj zaprli lastnico znane bankirske hiše „Merkur“, gospo Karolino Cohn. Ponudila je 100.000 gld., da bi jo izpustili iz zapora, pa ni bila uslišana. Reč je menda ta: Neki postrežček je kupil tam promeso nekega ogrskega loza ter si je zapisal številko v svojo listnico. Čez nekaj dni je prišel s promeso prašati, je li kaj dobila, ali ne, in Merkurjev pisar je z glavo odmajal, da ne. Ko je pa postrežček odšel, promese ni vzel seboj, ampak je ostala v Cohnovi pisarni. Ko so pa objavili listi dobitke, našel je postrežček, da je njegova promesa zadela prvi dobitok 100.000 gld. Šel je k Merkurju in zahteval dotični loz, pa ga ni dobil. Tožil je toraj lastnico dvakrat, pa zastonj, ker je sodnija rekla, da se je morda zmotil, ko je zapisal v listnico številko kupljene promese. Sedaj je tožbo ponovil in nasledek je, da so omenjeno gospo zaprli. Ta reč je zbudila tukaj veliko strmenje in vse je radovedno, kako se bo ta tožba izšla.

Polje 12. aprila. Lepa slovesnost se je vršila danes pri Devici Mariji v Polji; odkrili so bili namreč nagrobni spominek na

Listek.

Iz Sudana.

Iz Hartuma je pisal apostolski vikar mlg. Sogaro 10. aprila t. l. propagandi v Rimu in drugim listom na Laškem. Popisuje ob kratkem svoje potovanje iz Suakina (pristanišča ob rudečem morji) skoz puščavo v Berber ob reki Nil, kamor so prišli v 10¹/₂ dnevih na kamelah, iz Berbera so se vozili po Nilu navkreber 8 dni, in prišli v Hartum 6. p. m. — V Hartumu so zvedli, kaj se je zgodilo v Kordofanu in Nubi. Zvedel je pa to od arabskega trgovca, ki je stanoval v hiši poleg tiste, kamor so šli misijonarji, preden se je mesto predalo.

Misijonarji iz Nube so bili vjeti mesca septembra, umrl je bil uže pred tem časom v. č. g. Jožef Ohrwalder. Vjeti so bili v. č. g. Jožef Bonomi in neduhovna: Jožef Reguotto in Gabriel Mariani, isto tako tri sestre Amalija Andreis, Evalija Pesavento, Marija Kaprini; peljali so jih pred Mahdija, ki jih je začel poučevati, da je poslanec Božji, naj mu verjamejo, odpovedo se krščanstvu in sprejmejo izlam. A rekel mu je gospod Alojzij: Čemu toliko besedi! Ne verjamem, da bi bil ti Mesija; ko bi bil ti, bi lahko vse te ljudi preredit z mesom ene koze;

ako hočeš mojo glavo, tukaj je, vzemi jo, a nikdar ne bodem zatajil vere, niti ne sprejel izlama. Okoli stoječi so jih hotli na kose raztrgati, a Mahdi je rekel, na videz pohlevno: Pojte no, Boga hočem prositi, da vas razsvetli. Vendar jih niso več nadlegovali, in šli so za Mahdi-jem v El-Obeid.

To mesto je zelo obsežno, ima 100.000 prebivalcev, obdani so je z dvojnimi okopi in preskrbeli z živežem. Oblega je trajala dolgo časa, pomankanje in stiska je do vrha priklopela, draginja je bila tolika, da so riž plačevali stot po 12.000 frankov, jajce je veljalo 1 tolar, kokoš 150 frankov. Mahdi je opominjeval ljudi, naj pridejo k njemu, vojakom pa, naj se nehajo bojevati. Od kraja so ga ljudje poslušali, a vojaki ne. Vendar je stiska bila čedalje večja, vojaki se niso hoteli bojevati. Sovražniki so pridrli v mesto 19. januarja 1883. Mahdi je dal strogo povelje, da se nima vojakov nihče po mestu dotakniti ne življenja, niti premoženja. To pa je storil za to, da je vse ostalo njemu. Kajti čez nekaj časa je ukazal, da naj gredo vsi ljudje iz svojih hiš, ničesa naj ne vzamejo s sabo, nego postelj, in naj se podajo na kraj, kjer jih še sedaj vojaki stražijo. Preiskovali so jih, ali imajo kaj denarjev ali kaj drugih vrednost. Ko so ljudje zapustili mesto, je zapovedal svojim zvestim, naj blago zneso v trdjavu. Ko je pa zapazil, da so

ljudje denar zakopali, preiskaval je povesod, tudi po grobeh in vodnjakih, potem je ukazal mesto zažgati. Misijonsko hišo so podrli, še preden so trdnjavo premagali, vjeti so bili: v. č. g. Pavel Rosignoli, klerik Izidor Lokateli, in sestre Terez Gregolini in Concetta Corsi, prednik v. č. g. Janez Losi je uže umrl 1. januarja za boleznijo in bolečinami. Razen težav, katere so sklenjene z misijonskim življenjem, nakladal si je še spokorna dela.

Misijonarjev baje potem niso nadlegovali, marveč ti so najdlji tudi vjetnike iz Nube, kar je bilo obojim neizrekljivo tolažilo. Živi so še vsi izvzemši sobratov Losija in Ohrwalderja, in kolikor se sedaj ve, še dosti zdravi. Kar se je zgodilo, kar se še sedaj vrši zaradi njih oproščenja, tega razglasiti še sedaj previdnost prepoveduje. Le toliko rečem, tako piše mlg. Sogaro, da nam ni kaka svota prevelika, dasiravno na upanje, ako moremo rešiti ž njo vjete sobrate, gotovo nam pomoči ne bodo odrekli, ne le kristjanje, marveč tudi vsak, v katerem bije človeško srce, da odkupimo te pogumne apostole vere in omike, in pisatelj teh vrstic prosi, in nagovarja v imenu vjetih sobratov vrednike listov, da bi odprli ponižnim prošnjam predale svojih listov zbužali usmiljenje, da rešijo misijonarje strašne smrti.

grobno umrlega žendarma Janeza Lengarja. Spominek je lepa, velika piramida, ki ima napis:

Gedenkstein

gewidmet von den Officieren und der Mannschafft des k. k. Landes-Gendarmerie-Commando Nr. 12 dem in der Nacht vom 30. zum 31. Oktober 1882 in Ausübung seines Berufes gefallenen Gendarmen des Postens Josefsthal

Johann Lengar.

Ob 11. uri dopoldne bila je sv. maša, katero so služili vojaški kurat, čast. gosp. J. Pribošič in potem je bil blagoslov spominka. Prišlo je žendarmov do 40 iz raznih krajev naše domovine počastit umrlega tovariša in z njimi njihovi major in častnika. Zbralo se je obilo občinstva iz domače fare in mnogo naj bolj odličnih gospodov iz Ljubljane, kakor: feldmarschallieutenant, generalmajor, višja častnika topničarjev; deželni glavar, okrajni glavar i. dr.

Pred spominkom stojé nagovoril je žendarmijski major zbrane žendarje in jim v primerni besedi kazal na čast, skazano umrlemu tovarišu in jih opominjal k zvestemu spolnovanju njih dolžnosti. Konečno spregovoril je besedo tudi feldmarschallieutenant in slovesnost bila je končana.

Iz Štajarske, dne 10. aprila. „Laž ima kratke noge“. Kolikrat so že popisavali Nemci z živimi barvami strašno osodo ujetnikov v Sibiriji. Kako grajali Ruse, da nečloveško in trinožno ravnaajo s kaznjenci. Toda lansko leto izšlo je v Jeni delo: „Eine Reise von Ural bis zum Stillen Ocean von Henry Lansdell. Einzig autorisirte deutsche Ausgabe von dr. W. Müller“ (dva zvezka). V tej knjigi se poveda, da je pisatelj Lansdell, prečitavši poprej že precejšnje biblioteko o Sibiriji pisanih del, se podal navlašč tje na pot, da bi se sam v resnici prepričal. In iskaje resnice jo je tudi našel, ter jo v imenovani knjigi živo načrtal, ovrگی mnogo izmišljenih trdenj o „strašanskej osodi“ pregnancev v Sibiriji. Priznava sicer, da je prognanstvo kakor drugod tudi v Sibiriji žalostno, pa življenje tam po nikakem ni tako nezno, kakor se sploh misli, in ti prognanci tam niso v ničem na slabšem, kakor n. pr. kaznenci po drugih evropskih kaznilnicah. V moralnem oziru bi se res še dalo kaj storiti, ker se premalo gleda na pravi cilj, na poboljšanje; nū kje in koliko pa se poboljšajo naši kaznjenci?! Pisatelj je obiskal najbolj razupite kaznivne kolonije. — Aleksandrevsko, Nerčinsk in Karo, pa nikjer ni ugledal tistih pregroznih opisanih grozovitosti. Pravi, da je sicer delo v zlatih in srebrnih rudnikih res težavno, toda o onih otrovnih rudnikih živega srebra v Nerčinsku nihče ni vedel in g. pisatelj celo povdarja, da takih rudnikov tam celo ni. Če so morda nadzorniki s kaznjenci trdo ravnali, se je to zualo le včasih zgoditi in mnenje pisatelja je, „da se bi tudi v naših civiliziranih deželah ne zamoglo bolje, kakor je on videl, z njimi ravnati.“

A ne le v Rusiji, tudi drugim državam bi bila kaka Sibirija potrebna, da bi kje pošiljali hudodelce, vzlasti pobojnike in tatove, kajti ti so za vse pripravljeni, tudi lastnika napadejo s strelivom in orožjem, ako jih pride odganjat. Da bi jih imeli vsaj kam odpoditi, da bi se domov več ne vrnili, marsikdo bi bil zadovoljen s tem; a sedaj, ko pride tat čez nekaj let nepoboljšani v svoj kraj, je zopet strah vsi soseski. Dokler ostane tako,

kot je sedaj, ni da bi Ruse napadali zaradi Sibirije, nekateri jim še celo to deželo zavidajo.

Z Dobrne, 30. marcija. V našej dolinici stolujoči Novi-grad je od velike sobote lastina nekega Rusa, kateri ga namerja povečati in k istemu spadajoče na griču se nahajoče razvaline Starega-grad, kolikor se bode dalo, obvarovati prenačlega razpadanja.

Prvo poslopje je Nemcem znano pod besedo „Neuhaus“, od katerega je ime prešlo tudi na tukajšno toplico, ki je do 1858 bila last posestnikov novogradskih. A Stari-grad, ki se je 1772 podrl, je ptujcem znan pod imenom „Šlangenburg.“ Leta 1613 je namreč grad bil kupil nek Hrvat, Kačnik. Njegov sin si je z dovoljenjem cesarja Leopolda I. rodovinsko ime ponemčil ter se imenoval „von und zu Šlangenburg“. Ta rodovina je izmrila, le ime se je ohranilo z ruševinami grada, ki je do 1605 bil imovina gospodov, kateri so se imenovali „Herren von Neuhaus.“ Tem je omenjenega leta umrl edini in zadnji odvetek, posestvo pa je zaporedoma dobivalo razne gospodarje.

Dosedanji lastnik novogradski je poštena duša, rodom sicer Nемец, vendar Slovencem pravičen. Vsled tega je bil tudi člen krajnošolskemu совету in občinskemu odboru, celo župan tekom 12 let; še pri zadnji volitvi so ga naši očetje izbrali predstojnikom, toda on se je za izkazano zaupanje zahvalil in častne službe ni sprejel. V tem zastopništvu sedaj njegovo mesto zavzame namestnik, a za prvo bo treba imenovati drugega krajnošolskega nadzornika ali, oziroma, voliti novega svetovalca v šolski odbor.

Iz Gorice 11. aprila. Včeraj spremili smo truplo ranjca Monsr. Kocijančiča na novo pokopališče goriško. — Kakor ste že poročali, zadel je omenjenega gospoda v četrtek 5. t. m. mrtud prav o poludne, ko je hotel iti iz knjižnice v obednico. — Od tega časa se menda ni več zavedel, dokler ni v ponedeljek o 1/2 5. uri zjutraj po hudih mukah umrl. — Bolehal je v lanske poletje na neki bolezni v želodcu; a letos bil je navidezno popolnem okreval. Toda sam se je vedno bolnega čutil, večkrat izrazil se je, da ne bo dolgo, kar se je žalibog obistinilo. — V saboto obiskal ga je njegov posebni častilec Monsr. Glavina, škof tržaški.

Pogreb bil je sijajen. Nosilo ga je 6 bogoslovcev, a drugih 6 svetilo je kraj krste; krasni venec, katerega so svojemu rektorji poklonili bogoslovci — nosil je jeden njegovih slušateljev. Spreveda vdeležila se je duhovščina, profesorji bogoslovja, kakor mnogo odličnjakov iz stanu svetovnega. — Opazili smo deželnega glavarja Pajerja, okr. glavarja barona Rechbaha, advokata dr. Tonklija i. t. d. Naj v miru počiva! —

Vreme je nekaj dni sem prav mrzlo in neprijetno — spomladi še nič ne čutimo, ne v zraku, ne v rasti. — Sploh se človeku dozdeva, kakor da smo tam kje v začetku februarja meseca. — Le razgrajanje fantov, ki hodijo k novačenju, nekoliko moti tiho življenje goriško. —

Domače novice.

V Ljubljani 14. aprila.

(Iz sporočil deželnega šolskega sveta za Kranjsko.) Dne 15. marca zvemo, da se ima dvorazredna ljudska šola v Planini razširiti v trirazredno; v Repnjah ima biti zasebna

dekliška šola, (katero bodo vodile nune), jednorazredna ljudska šola v Vodcah se ima razširiti v dvorazredno; isto tako se ima razširiti jednorazredna ljudska šola v Smedniku (okraja Kranjskega v trirazredno). Na dvorazredni ljudski šoli v Gorenjem Logatci se ima vpeljati poldnevni pouk (bode vstrezno starišem in otrokom, tudi učitelju, ako je majhna šola). — V Idriji se ima odpreti otroški vrt. — V isti seji dne 15. marca t. l. se odbere dvojje odsekov, da sestavita program, kako se imajo ljudske in srednje šole vdeležiti svečanosti 600letnega združenja Kranjske s preslavno habsburško dinastijo.

(Dobrotnica.) Že večkrat omenjena gospá vdova r. zdravnika Waravna je postala prava dobnica potrebnim. Ne davno je poslala Vincencijevi družbi 50 gld. za revne fare sv. Jakoba v Ljubljani. Te dni je podarila za zidanje nove šole pri sv. Štefani v Zilski dolini 200 gld. Bog ji povrni!

(Občni zbor društva dosluženi vojakov) (veteranov) na Kranjskem bode v četrtek 3. maja 1883, ob 9. dopoludne, v mestni dvorani. Dnevni red: 1. Vvodni govor predsednika. 2. Poročilo o napravah za praznovanje 600letnice združenja Kranjske s preslavno rodovino Habsburško. 3. Poročilo o društveni delavnosti. 4. Poročilo o sklepu računov za l. 1882/83. 5. Volitev društvenih opravnikov. 6. Posamezni nasveti v smislu društvenih pravil §. 23.

(Letošnje šmarnice: „Lurški majnik“) se dobivajo po sledeči ceni: v pol usnji po 1 gld., vse v usnji po 1 gld. 10 kr., z zlato obrezo po 1 gl. 30 kr. v katol. bukvarni.

Razne reči.

— Presvitli cesar so podarili za popravlanje cerkve v Ivanici blizo Gradiške na Goriškem 300 gld.

— Cesarica Marija Ana je poslala mlgs. nadškofu v Sarajevu 1000 gld. za zidanje seminarija, kongregaciji usmiljenih sester v Sarajevu 200 gold. in družbi hčera božje ljubezni ravno tam 150 gl.

— Duhovniške spremembe v Tržaški škofiji: Prečast. g. Anton Spinčić postane župn. in dekan v Kastvu. Prečast. g. Anton Kalac je bil vmesten za župnika v Buzetu. Imenovan je tudi kot dekan.

Prestavljeni so č. gg. Supetina Janez iz Momjane v Mile; Pechčar Janez iz Milj v Koper za vikarja; Janez Kavalič iz Kopa v Plavljah pri Žavljah.

V Goriški škofiji je umrl naj stareji duhovnik (89 1/2 l.) č. g. Andrej Pahor v Ročinjih.

— Razpisana je služba notarja na Vrhniki do 10. maja.

— V Innsbrucku na Tirolskem je umrl gospod dr. Alojzij Fischer, svoje dni c. k. namestnik na Gorenje-Avstrijskem. Rojen je bil l. 1796 v Landeku v Tirolih. Bil je odvetnik v Solnogradu, in l. 1848 poslanec v državnem zboru. Za tem je bil dve leti namestnik na Gorenje-Avstrijskem. Stopil je potem v pokoj in poslednjič je živel v Innsbrucku. Poslednjih 10 let je bil slep a prenašal je svoje trpljenje po krščansko, poslednjič ga je zadel 8. t. m. mrtud, ter je izdihnil svojo blago dušo. Tirolsko ga prišteva svojim najboljšim in odličnim sinovom.

— Kiepert zoper ogersko zemljepisno društvo. Profssor dr. Henrik Kiepert kartograf (živopisar zemljevidov) je poslal ogerski zemljepisni družbi nazaj častno

diplomo dobljeno pred 10 leti, ob enem je zahteval, naj se njegovo ime zbrše iz imenika družbenikov. Madjari izdajejo mesečne zvezke, v madjarskem in francoskem jeziku, v zvezku mesca februarja se pa pritožujejo, da nemški risarji kratijo madjarsko narodnost. Vredništvo teh zvezkov, tedaj glasilo tega društva, pravi, da je dunajska vlada madjarska imena na nemško zavijala, in da se nemški zemljerisarji po zemljevidih in zemljepisih stanovitno drže teh pokvarjenih imen. — Imena krajev po Ogrskem so pa tu in tam še od starejših časov, mimo teh, ko so Madjari v deželo prišli, in pozneje so ogrski kralji v zapuščene kraje klicali nemških naselnikov, imena teh krajev ne morejo biti po nemško zavita, — ker so izvirno nemška. To pa je Kiepertha tako razjarilo, da je pretrgal vso vez z ogrsko družbo.

— Kdo je Dunaj rešil pogina l. 1683. — Kralj Sobieski, princ Lotarinski. I kaj še! Pekovski rokodelčič. — Tako se bere, da je bil pekovski mojster iz Bolkenhajna, Benjamin Scholz, ob času oblege, pekovski rokodelčič na Dunaji. V pritličji je delal, in slišal šumenje pod tlami, ki je zmirom bliže prihajalo, čez 24 ur je prišlo tako blizo, da je slišal kopati. Prestrašil se je tako močno, da je kar testo popustil, in tekkel k načelniku praviti to. Od kraja mu niso verjeli, ker je pa fante le trdil in trdil, da Turek pod zemljo koplje, so stvar preiskovali in res se je najdljo, kar je deček slutil. Posvetovali so se kaj storiti in na vso moč so se prizadevali Turkom ubraniti ustop. Dunaj je bil srečno rešen. — Kaj pak, boste rekli — naključje. Recimo pa raje božja previdnost. Bog je pripustil, da je nevarnost prišla do skrajne meje, a povsod se je zgodilo tako, da je Turkom vse spodletelo, in se je Dunaj branil dotlej, da je prišla pomoč. — Manj je menda znano, da je bil delovodja pri topničarjih bivši kapucinar, — Ahmet beg. — Ta je svetoval Turkom, da naj začnejo okope delati na kraji naj manj pripravnem, rekel je namreč, ako začnemo z delom blizo Dunajčice, (Wienerfluss) lahko Dunajčica vse zalije, ako nastane deževje. In res veliki vezir ga je ubogal, dasiravno so drugi to odsvetovali. — Bombe, ki so jih v mesto metali, so bile tako slabe, da se jih je le malo razpočilo. Ali razkapucin ni znal boljših delati, ali ga je vest pekla in je nalašč tako ravnal. Poslednjič je bil pa Kara Mustafa tako s slepoto udarjen, da je gledal in gledal, kako je krščanska armada Dunav premostila, pota po soteskah zasedla, in spregledal je svojo zmoto še le tačas, ko je krščanska armada iz Dunajskega lesa in iz hribov v dol stopala. Kdo je tedaj Dunaj rešil?

— Govori se, da je angleška kraljica nevarno zbolela.

— V Rio de Janeiro glavnem mestu Brazilije bode mesca junija pedagoški kongres, in ob tem času bode mednarodna (internationalna) razstava šolskih stvari, ki bode obsegala načrte šolskih poslopij, šolskega orodja, šolskih učnih črtežev. Tudi e. k. vlada Avstrijska je povabljena, da se vdeleži te razstave. Profesor učiteljska v Rio de Janeiro, gospod pl. Souza — Bandeira je obiskal glavna mesta v Evropi in se tudi na Dunaji dle časa mudil.

— V preteklih 20 letih so Amerikani izvrtali 25.000 odprtín v zemljo ali v škalo ter odprli ravno toliko virov petroleja. Natočili so do konca l. 1881 186.500.000 sod-

cev, ter dobili čistega dobička po odbitih stroških 548.000.000 dolarjev. Lep dobiček! Petrolej je zdaj skoraj neobhodno potreben, ker navajeni na lepo pokojno razsvitljivo, bi se na sveče težko privadili — spodrinilo jih je kameno olje. Tega je hotel spodriniti plin, ki gori še svitlejše, a plamen ni tako miren. Plin je pa tudi (saj pri nas v Ljubljani) za dobro polovico predrag, tedaj petroleja ne bode spodrinil. Žuga mu pa tudi druga nevarnost po električni razsvitljavi, katero poskušajo sem ter tje, že tudi pri večih tovarnah in polihstvih. — Tako se na zemlji vedno vse spreminja!

— Ustje reke Visle se je z ledom zatlačilo, voda je predrila 4 nasipe, ljudje so se rešili na peščene sipine. Pionirji skušajo ljudi rešiti iz pretrganih nasipov. Jestí imajo komaj za dva dni.

Telegrami „Slovenca.“

Z Dunaja, 13. aprila. Sinoči so v Poznunu vjeli morileca Sponga. Vidíši, da ne more pobegniti, hotel se je ustreliti, pa se je le obstrčil v usta. Prenesli so ga v bolnišnico. Sodniku je boje obstal, da je umoril Majlatha. Drugo naznanilo pa trdi, da se še ni oddal, da bi bil Majlatha umoril, pač pa, da je nekoga okradel.

Z Dunaja, 13. aprila. Policiji prišla je v roke listnica, v kateri neki „patriot“ Smolku naznanja, da hočejo pri šolski noveli, ki se bode jutri obravnavala, poslušalci na galeriji zagnati krik: gori! gori! med zmešnjavo pa dinamitne patrone vreči med poslance na desnici. Pač neumno strašenje! — „Wiener Zeitung“ objavlja imenovanje g. Ferjančič-a za državno-pravdniskega namestnika v Novem mestu.

Z Dunaja, 13. aprila. Deželno-bramborški minister je odgovoril na interpelacijo zastran vojaških novincev IV. razreda, kupčijski minister pa zastran kioških ribčev. Pri volitvi za državno sodnijo priporoča se na prvem mestu dr. Madejski.

Tržne cene v Ljubljani.

13. aprila.

Pšenica banaška hektoliter 8 gl. 80 kr.; domača 7 gl. 74 kr.; reš 5 gl. 20 kr.; ječmen 4 gl. 39 kr.; ajda 4 gl. 23 kr.; proso 4 gl. 71 kr.; turšica 5 gl. 20 kr.; oves 2 gl. 92 kr.

Eksekutivne dražbe.

14. aprila. 3. e. drž. pos. Marija Milavec iz Cirknice 8250 gl. Logatec. Relicijacija pos. Franceta Andrejna iz Prevole 950 gl. Krško, 3. e. drž. pos. Marka Pavnovič iz Velikih Lesč 560 gl. Metlika. 1. e. drž. pos. Jurij Kočevar iz Božakovo 2611 gl. Metlika. 1. e. drž. Janez Giljaš iz Podgore št. 35.—390 gl. Lašiče. 3. e. drž. pos. Valentin Hernjak iz Brašenice 1200 gl. Metlika.

16. aprila. 3. e. drž. zemljišča Mihaela Marolt iz Berloga št. 4. Rudolfovo. 1. e. drž. pos. Matija Križan iz Otoka 1570 gld. Metlika. 3. e. drž. pos. Anton Celigoj iz Parja št. 8. Bistrica.

17. aprila. 1. e. drž. pos. J. Medved iz Brezova 1040 gl. Litija. 1. e. drž. zapuščine Jožefa Strancar iz Planine št. 26, 180 gl. Vipava. Relicijacija zemljišča Ane Knap iz Rakitne 2378 gl. Vrhnika. 3. e. drž. pos. Jože Osredkar iz Smolnika 2450 gl. Verhnika. 3. e. džb. pos. Matej Vidrih iz Rakeka h. št. 35—3238 gl. Logatec.

18. aprila. 1. e. drž. pos. J. Kastelic iz Ježenberga. Litija. 1. e. drž. Jurij Kastelic iz Preske 500 gl. Litija. Relicijacija pos. Fr. Sajovic iz Loke. (Iške) Ljubljana. 1. e. drž. pos. Marjeta Dečman iz Sp. Gamelj. 320; 270 gl. Ljubljana. 1. e. drž. pos. Andreja Gradišar iz Škril 1500 gl. Ljubljana. 1. e. drž. pos. France Serpčič iz Gorice 26, 385 gl. Kostanjevica. 1. e. drž. pos. Jakob Pangrčič iz Obrežja 100 gl. Kostanjevica.

19. aprila. 3. e. drž. pos. Jože Penko iz

Nadanje sela 3950 gl. Postojna. 3. e. drž. pos. Matija Škof iz Dolenje vasi št. 37, 2130 gl. Logatec. 1. e. drž. Anton Pirman iz Bočkovo 833 gl. Lož.

Umrlí so:

10. aprila. Marija Guzi, žena želez. delavca 57 let, Poljanska cesta 35, spridenje droba. — Lorenc Remžgar, kajzar, 41½ let, Črna vas št. 1, koze. — Albina Polancec 4 tedne, streliske ulice št. 18. božjast.

11. aprila Marija Mosche finanč. tajnika vdova, frančišk. ulice št. 16, starost.

V bolnišnici:

5. aprila. Jože Janežič, delavec 35 let, zamtanje čev. Helena Oblak, služkinja 52 let, šok (zastanje krvotoka). — Marija Ocvirk, gostja 44 let, tuberkuloza 6. aprila. Martin Čebular, gostač 65 let, osljabljen. — Helena Kržič, gostja 79 let starost.

Razpis.

Izvrševalni odsek za ozališave pri sprememu svitlega cesarja potrebuje 300 (tristo) popolnoma ravnih 15 meter visocih tudi pri vršiču 3—10 centimetrov debelih jelkovih ali smerekovih drogov (mlajev). Zadnji čas do 10. maja morajo biti v Ljubljani. Ko jih prevzame ud izvrševalnega odseka, izplačajo se takoj pri tukajšnji mestni kasi.

Kdor hoče to prevzeti, naj pošlje pismene, pravilno kolekovane in zapečatené ponudbe do sabote 21. aprila t. l. 11. dopoldne mestnemu stavbnemu uradu (Stadtbaubauamt), ter naj pove, hoče li oddati vseh 300 mlajev ali pa le nekaj (po partijah), vendar od enega podvzetnika se manj ne vzame nego 50 mlajev, in tako se imajo glasiti ponudbe.

Izvrševalni odsek za ozališave.

V Ljubljani 12. aprila 1883.

Z tužnim srcem naznanjem vsim prijateljem in znancem žalostno vest, da so moj preljubi oče

Andrej Klinar

po dolgi in mučni bolezni v 76. l. svoje starosti danes v Gospodu zaspali. Priporočam jih v pobožni spomin, posebno svojim gg. duhovnim prijateljem in sošolecem. Ob enem zahvaljujem se za skazano sočutje.

Pri Novištifti dne 12. aprila 1883.

Karl Klinar.

Spóštena razprodaja.

Zarad spremenitve prostora razprodaja zalogo v blagu

Karl Till

poleg Hradeckijevega mosta: orodje, ki se potrebuje v kancelijah, pisarnah in šolah, lepotinje (galanterijno blago) oljnaté slike, bukve s podobnicami, raznovrstni papir i. dr. po zelo znižani ceni. (8)

Za izdelovanje

vsakoverstnih umetnih cvetic, šopkov in vencev za cerkve, šmarnice in vse druge potrebe se podpisana vljudno priporoča čast. duhovščini in drugemu sl. občinstvu

(2) **Marija de Redange**
v Florjanskih ulicah, hiš. št. 11.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.